

LOVRO ŽUPANOVIĆ
Zagreb

DOSADAŠNJI PRINOS VARAŽDINSKIH
BAROKNIH VEČERI ISTRAŽIVANJIMA
HRVATSKE GLAZBENE BAŠČINE I
IZVOĐENJA DJELA IZ RAZDOBLJA
GLAZBENOG BAROKA *

*DER BISHERIGE BEITRAG DER VARAŽDINER BAROCKABENDE
DER FORSCHUNG DES KROATISCHEN MUSIKERBES UND DEN AUFFÜHRUNG
VON WERKEN AUS DER ZEIT DES MUSIKBAROK*

Unter den musikalischen Veranstaltungen des Festivaltypes oder ähnlich gehört den Varaždiner Barockabenden seit ihrer Schaffung eine einzigartige Stelle in Kroatien aus zwei Gründen an. Der erste ist im Adjektiv "barock" beinhaltet, mit dem sehr präzise die einzigartige Ganzheit des thematischen Inhaltsreichtums der Abende hervorgehoben ist; der zweite bezieht sich darauf, dass der Organisator danach bestrebt ist, in einem solchermassen durchdachten Inhalt, auch der heimischen kroatischen (musikalischen) Gestaltung der Epoche selbst ihren Platz zu sichern.

Među glazbenim priredbama festivalskog ili sličnog tipa u Hrvatskoj Varaždinske barokne večeri od (svog) osnutka zauzimaju jedinstveno mjesto iz dva razloga. Prvi je sadržan u pridjevu "barokne" kojim je vrlo precizno istaknuta osebujna cjelovitost tematske sadržajnosti Večeri; drugi se odnosi na ostvarivanje težnje organizatora da u tako zamišljenoj sadržajnosti svoje mjesto nađe i domaća hrvatska (glazbena) tvorba samoga razdoblja.

Tu nadasve hvalevrijednu težnju organizatori su na početku počeli ostvarivati izvođenjem odgovarajućih djela s dva (inače) jedino moguća izvorišta: prvoga što se temeljio na dotad notno dostupnim skladbama naših - u domovini ili izvan nje - odnosno inozemnih - (a) u našoj sredini duže ili kraće vrijeme - djelujućih skladatelja glazbenog baroka, i drugoga što je proistjecao iz nastojanja o prezentiranju dotad nepoznatih djela tih istih ili možda čak još i

nespoznatih (neotkrivenih) autora, do čega bi se došlo izravnom suradnjom s nekim od istraživačatelja hrvatske glazbene baščine prošlih vremena.

Toj prvoj - ostvarivateljski tada jedino tako mogućoj - kategoriji, u koju se od 1978. kao izvođači javljaju i kvalitetni (varaždinski) amaterski sastavi - iste je godine, rečeno je, pridodana i druga, znanstvena, kategorija, do 1990. uglavnom prilično redovitim Savjetovanjima. Njima je osnovni agens organizatora, što se tiče odnosa prema domaćoj (hrvatskoj) glazbenoj baščini baroknog razdoblja, zaokružen u logično dopunjavajuću cjelinu, kojoj za ovu jubilarnu srebrenu priliku vrijedi spoznati/sabrati rezultate.

U nastavku ovoga teksta činimo to najprije s onima iz drugoga izvorišta prve (izvođačke) kategorije; prvo izvorište, naime, usprkos nemalim rezultatima, ovom prilikom (iz shvatljivih razloga) ostavljamo po strani.

I.

1. Prve suvremene izvedbe skladbi mirko- ili makro- opsega skladateljâ, koji su na prije spomenute načine bili povezani s našom (hrvatskom) sredinom, nizale su se od 1971. do 1994. ovim redom:

1971.: *Simfonija u G-duru* A. Ivančića;

1972.: motet *Si quaeris miracula* I. Šibenčanina¹;

1973.: cjelovečernji koncert djela autora obuhvaćenih nazivom VARAŽDINSKI SKLADATELJSKI KRUG S KRAJA XVIII. STOLJEĆA;

1974.: cjelovečernji koncert djela autora obuhvaćenih nazivom HRVATSKI GLAZBENI BAROK;

1976.: cjelovečernji koncert djela A. Ivančića (2 simfonije i *Misa u D-duru* za sole, zbor i orkestar);

1977.: cjelovečernji koncert s izvedbom djela *Vesperae beatae Mariae Virginis* V. Jelića;

1978.: četiri stavka iz *Mise* I. Šibenčanina (*Kyrie, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei*) i *Dvije Pisni* iz pjesmarice *Laudes Dei* J. Muliha;

1979.: *Misa* I. Šibenčanina (prva izvedba u cijelosti) te *Misa u D-duru* A. Ivančića (pon. iz 1976.) i *Vesperae* V. Jelića (pon. iz 1977.);

1980.: *Simfonija i Oratorij br. 4* A. Ivančića te *Misa* za sole, zbor i orkestar L. I. Ebnera (u A-duru); (posebno) L. I. Ebner, *Četiri himne*

1982.: cjelovečernji koncert djela *Psalmi, missa et alia cantica* (op. 14) T. Cecchina/Cecchinija²; (posebno) L. I. Ebner. *Misa in ES*

1983.: cjelovečernji koncert skladbi J. K. Wisnera v. Morgensterna, P. J. Haibela i Đ. Arnolda te (pon.) L. I. Ebnera; (posebno) manje skladbe L. I. Ebnera, 3 od 6 *Sonaciih* F. Pintarića: **Sacrum** (*Misa*) S. Ladislai I. L. Šebelića;

- 1984.: cjelovečernji koncert skladbi T. Cecchina iz op. 19, 22 i 23 (u izboru);
1987.: kraće skladbe Anonymusa, Cecchina, A. Grgičevića-Jurjevića i F. Vlahovića-Kapošvarca; *Misa* u B-duru L. I. Ebnera;
1988.: skladbe L. I. Ebnera (*Veni Sancte, Pet litanija* i *Misa Nr. 2 in C*);
1992.: Anonymus, *Missa in F*;
1994.: cjelovečernji koncert s nazivom IZ DOMAĆE GLAZBENE BAŠČINE (misa *Sacrum crisiense / Križevačka misa* (br. 2) Anonymusa, *Te Deum* Arnolda te, ponovljena, *Simfonija iz C* Vanhala).³

2. Izneseni podaci upućuju na ove osnovne spoznaje:

a) ostvarivanju ideje prišlo se vrlo promišljeno i najprije s kraćim skladbama;
b) od cjelovečernih programa - ne omalovažavajući one ostale - onaj s nazivom **Varaždinski skladateljski krug s kraja XVIII. stoljeća** pokazao se od neprijeporne važnosti za sjevernu Hrvatsku s obzirom na njezino dotadašnje trajanje u nacionalnoj glazbenoj kulturi; to isto vrijedi i za prvo suvremeno izvođenje onih dviju misa: *Križevačke* (br. 2) i *Varaždinske veče*;

c) dosadašnja izravna suradnja organizatora "s nekim od istraživatelja hrvatske glazbene baštine prošlih vremena"⁴ pokazala je u osnovi više nego ohrabrujuće rezultate.

Tim osnovnim spoznajama posvećujemo sljedeće retke.

3. Određene pridjevom koji mutatis mutandis obilježuje dva stoljeća povijesnog tijeka glazbe (XVII. XVIII.), Varaždinske barokne večeri - sve da se i htjelo već prve godine ambicioznije postupiti prema dotad nepoznatim djelima domaćih (baroknih) skladatelja - s obzirom na tadašnje stanje u hrvatskoj muzikologiji nisu ni mogle iznijeti neko posve nepoznato ostvarenje. Praizvedba Ivančićeve **Simfonije** dokument je, dakle, nametnute promišljenosti što je rezultirala iz činjenice da je tada bilo moguće ponuditi jedino cjelovečernji program dotad notno nedostupnih skladbi - a i to samo u relativnom smislu - hrvatskih skladatelja XVI. stoljeća. S tog stajališta valja shvatiti i praizvedbu Šibenčaninova moteta na drugim Večerima kada je, međutim, izvedbom Bajamontijeva oratorija *Prijenos sv. Duje*⁵ (*La traslazione di San Doimo*) - kao rezultat rada tima A. Celio-Cega-VI. Kranjčević-A. Klobučar - na svoj način najavljena mogućnost i cjelovečernih koncerata dotad nepoznatog domaćeg glazbenog stvaralaštva.

Prvi iznimno značajan takav koncert uslijedio je već iduće godine kao praktički rezultat nešto ranije objavljene knjige K. Filića *Glazbeni život Varaždina*. Kako je tada, a i kasnije, isticano u našem (ali i u inozemnom) tisku, taj koncert je dokazao da je sjeverna Hrvatska, dotad u glazbenom pogledu tretirana kao siromašna, u drugoj polovici stoljeća s Varaždinom na čelu imala i te kako bogat glazbeni produktivni i reproduktivni život, koji je nedvojbeno morao trajati kao nastavak nečega što se moralo poznavati i slije-

diti, a što je još uvijek uglavnom neistraženo. Učinak tog koncerta odrazio se već iduće godine u *Povijesti hrvatske glazbe* J. Andreisa ne samo u odnosu na glazbeni život istaknutog područja nego i na spoznaju o drugačijem postupanju prema najznačajnijem članu "kruga" Leopoldu I. Ebneru u razvoju hrvatske glazbene kulture XVIII. stoljeća.⁶ O tome u široj javnosti svjedoči i gramofonska ploča LSY 68049 STEREO s gotovo svim djelima s tog koncerta, čija se petogodišnjica stjecajem okolnosti (bila) simbolički poklopila s predstavljanjem ploče (1978.).

Cjelovečernji koncert iz 1974. godine (**Hrvatski glazbeni barok**) pokazao je, s druge strane, cjelovitije i svrsishodnije od bilo čega kako su ostvarenja domaćih skladatelja u rasponu od dva barokna stoljeća - od V. Jelića do A. Sorkočevića-Sorga - bez obzira na vremensku pripadnost prožeta u osnovi svim bitnim značajkama stvaralačkih načela epohe glazbenog baroka u užem i širem značenju pojma. Izvođenje djela A. Ivančića (1976.) i *Večernje (Vesperae...)* V. Jelića (1977.) - iako je tada Jelićev opus bio prezentiran neprimjerenim reproduktivnim umijećem - osvjetlilo je jednako izdašno skladateljske profile tih autora s dotad nepoznatih uglova. Ovo se posebice odnosi na Jelića, čije stvaralaštvo danas stoji kao dokraja ispisana knjiga za one koji je budu željeli čitati i proučavati, i čija je *Večernja* prilikom ponovne izvedbe (1979.) potvrdila svoju umjetničku vitalnost.

Koncert barokne hrvatske glazbe u izvođenju amaterskih zborova Varaždina (1978.) predstavljao je u našoj praksi dotad gotovo nesusetanu svojevrsnost. Uzme li se, naime, u obzir da je razdoblje glazbenog baroka inače obilježeno spoznajom o velikim reproduktivnim zahtjevima što ih stavljaju djela iz tog razdoblja, onda taj koncert može postati poticajnost na stvaranju fundusa domaće pa inozemne barokne glazbene literature prikladne za amaterske pjevačke zborove. Takvu ideju vrijedi podržavati bar povremenim izvođenjem pažljivo odabranih djela, a da ih se može naći, dokazao je upravo taj koncert.

Nakon 1979. godine koncerti dotad nepoznatih djela A. Ivančića, L. I. Ebnera te (naročito izbor iz ona tri navedena opusa) T. Cecchina pridonijeli su potpunijem spoznavanju skladateljstva tih autora, a *Misa* Ebnerova (izvedena 1980.), npr., proglašena je djelom "koje zaslužuje da postane reper-toaran komad, na ravnoj nozi sa stranom oratorijskom literaturom." (...)⁷

Sve, što je dosad izneseno kako poimence tako i s komentarom, (bio) je privlačan rezultat prakticističke primjene u našoj ondašnjici često sugerirane maksime o suradnji privrede (u ovom slučaju organizatora Večeri) sa znanosti. Ako je u tome, u okviru Večeri, bilo i razumljivog - ali, vidjeli smo, našim ondašnjim prilikam na svoj način nametnutoga - opreza ili čak, možda, i prividnog reza⁸, oni su u nastavku iščezli, poneseni sve krupnijim i za naše spoznavanje vlastite barokne glazbe neobično važnim ostvarenjima.

II.

Iste godine kada daju "zeleno svjetlo" nastupima kvalitetnih (varaždinskih) zbornih sastava (1978.), organizatori Večeri započinju još jednom važnom novinom: inauguriranjem prvog Znanstvenog savjetovanja (skupa) s nešto prije navedenim nazivom. Time je dotadašnjem razumljivom (jednobraznom) prezentiranju domaće (hrvatske) glazbene baščine razdoblja dodana ne manje važna druga kategorija kojom se otvarala mogućnost još učinkovitijega ostvarivanja davno postavljenoga cilja u odnosu prema našem (glazbenom) stvaralaštvu, i to in modo grosso.

U ono vrijeme organizirano na jedino mogući način naglašavanja zajedništva pod svaku cijenu, savjetovanje je do 1990. gotovo svake godine ostvarivano sudjelovanjem istaknutih poznavatelja domaće glazbene tvorbe razdoblja iz (uglavnom) cijele ondašnje državne zajednice. Pri tome se događalo to, da se u nekim regijama iz te (i takve) zajednice - usprkos neadekvatnim glazbenim ostvarenjima u najvećoj mjeri vokalne (a cappella) jednoglasnosti - njih proglašavalo paritetnima onima što su posjedovale sve stvarne značajke glazbeno-barokne zahtjevnosti. Vrijeme je, međutim, reklo/ili će reći pravu istinu, bez obzira što je onodobna muzikološka "istina" proglašavana neprikosnoveno podobnom i kao takva prezentirana na muzikološkim skupovima u inozemstvu. U nekim inozemnim sredinama, nažalost, i primana kao istina.

Od godine prvog Savjetovanja pa do (uključivo) 1988. - kada je, po svemu sudeći - održano (zasad) posljednje - izredalo ih se njih 8, i to ovim redom i ovim tematskim sadržajem:

- 1978.: Glazbena baština naroda i narodnosti Jugoslavije u razdoblju od 16. do 19. stoljeća te dosadašnji rezultati njezina oživljavanja i uklapanja u našu glazbenu praksu;
- 1979.: isti naziv;
- 1980.: Glazbena baština naroda i narodnosti Jugoslavije u razdoblju od 16. do 19. stoljeća;
- 1981.: savjetovanje je organizirala Skupština općine Varaždin u zajednici s JAZU, a u povodu obilježavanja 800. obljetnice spomena grada Varaždina (radovi su objavljeni u **Varaždinskom zborniku 1181-1981**);
- 1982.: naziv kao 1978. godine;
- 1983.: naziv isti kao 1982. godine;
- 1986.: Vinko Jelić i njegovi suvremenici;⁹
- 1988.: Glazbena baština naroda i narodnosti Jugoslavije - Slobodne teme.

Na tim Savjetovanjima od hrvatskih znanstvenika svoje prinose prezentirali su (abecedno navođeni) ovi:¹⁰

Fr. Bilić (1978.), Z. Blažeković (1983.), I. Bošković (1983.), G. Doliner (1978.), Vj. Katalinić-Lukšić (1980.), K. Kos (1980.), S. Lipovčan (1979.), E. Stipčević (1982.(kao student muzikologije), 1983., 1986., 1988.), L. Šaban (1979., 1981.), A. Tomašek (1981., 1982., 1988.), S. Tuksar (1978., 1980., 1981.), Z. Weber (1981., 1988.), L. Županović (1978., 1979., 1982., 1983., 1986., 1988.).

Svojevrsan i od javnosti dobro primljen pothvat ostvario je autor ovog teksta kada je, kao profesor na II. odjelu Muz. akademije (ZG) iz kolegija nacionalne povijesti glazbe, trokratno (1982., 1983., 1988.) bio doveo kao predavače neke svoje studente muzikologije:

1982.: A. Lengyel i E. Stipčevića;

1983.: R. Bonifačić, E. Hadrović, M. Jaman, T. Kovačić, T. Lještak, M. Oršić, M. Šimundža i S. Vukasović;

1988.: K. Livljanić, D. Merkaša, R. Palić, M. Polzović.

Iznesena građa dosad je tiskana dva puta: prvi put 1980. (dvojezično)¹¹, a drugi put u **Varaždinskom zborniku 1181.-1981.** što je objavljen u ediciji JAZU. S tom ustanovom, odnosno s njezinim Zavodom za znanstveni rad HAZU u Varaždinu organizirana su (još) dva Savjetovanja.

Bez obzira što se ponekad prekoračilo (barokni) vremenski okvir, Savjetovanja su izvršila pozitivnu ulogu i ispunila očekivanja. Zbog toga bi bila šteta ne nastaviti ih, makar i sustavom bie/trienala i, dakako, s tendencijom traženja mogućih tematskih veza s inozemnom glazbenom situacijom odgovarajućeg razdoblja.

Iz svega što je izneseno na prethodnim stranicama ovog teksta proizlazi da je dosadašnji prinos Varaždinskih baroknih večeri "dvokategorijskim" prezentiranjem djela iz hrvatske glazbene baščine baroknog razdoblja bremenit vrijednim i nezaobilaznim rezultatima. Njih se, jer popunjavaju mnoge od dosad postojećih/trajajućih praznina u domaćoj (glazbenoj) kulturi, sve više uklapa u svakodnevnu praksu. Po tome je prinos (s ostvarenim rezultatima) i te kako potičući, pa mu u našoj općoj kulturnoj politici valja (kao i dosad) davati jedno od prioritetnih financijsko-stimulirajućih mjesta.

Autor ovog teksta smatra da (mu) nije na odmet završiti ovaj prikaz (po tko zna koji put ponovljenom) sugestijom organizatoru Večeri koja, sada i pisмено obrazložena, glasi:

Kao što je dosadašnjim izvođenjima djela L. I. Ebnera (1769.-1830.) na Večerima - tog najznačajnijega glazbenika rođenjem, djelovanjem i smrću povezanog za Varaždin - vremenska i stilska granica, označena pridjevom BAROKNE pomaknuta (u priličnoj mjeri) u n a p r i j e d (prema ranom glazbenom romantizmu), tako će ovogodišnje (najavljeno) pra/izvođenje moteta J. Skjavetića - najznačajnijeg hrvatskog skladatelja 16. stoljeća - tu

granicu pomaknuti u n a t r a g. To znači da se zamjena dosadašnjeg "ekskluzivnog" pridjeva b a r o k n e pridjevom g l a z b e n e - već u stvari (prešutno) izvršavana - nameće (i službeno) sama od sebe. Ona ozakonjuje, bude li (i službeno) izvršena, postojeće slučajeve, otvarajući pri tome vrata neusporedivo brojnijem izvođenju djela s obzirom na vremensku pripadnost i njih i njihovih autora.

Gubitak "ekskluzivnosti" značio bi (u stvari) izlazak iz svojevrzne i postupno sve veće repertoarne getizirane suženosti pa (kad-tad) i iscrpljenja.¹²

SAŽETAK

Autor ovog teksta smatra da (mu) nije na odmet završiti ovaj prikaz (po tko zna koji put ponovljenom) sugestijom organizatoru Večeri koja, sada i pisмено obrazložena, glasi:

Kao što je dosadašnjim izvođenjima djela L. I. Ebnera (1769.-1830.) na Večerima - tog najznačajnijega glazbenika rođenjem, djelovanjem i smrću povezanog za Varaždin - vremenska i stilska granica, označena pridjevom BAROKNE pomaknuta (u priličnoj mjeri) u n a p r i j e d (prema ranom glazbenom romantizmu), tako će ovogodišnje (najavljeno) pra/izvođenje moteta J. Skjavetića - najznačajnijeg hrvatskog skladatelja 16. stoljeća - tu granicu pomaknuti u n a t r a g. To znači da se zamjenom dosadašnjeg "ekskluzivnog" pridjeva b a r o k n e pridjevom g l a z b e n e - već u stvari (prešutno) izvršavana - nameće (i službeno) sama od sebe. Ona ozakonjuje, bude li (i službeno) izvršena, postojeće slučajeve, otvarajući pri tome vrata neusporedivo brojnijem izvođenju djela s obzirom na vremensku pripadnost i njih i njihovih autora.

Gubitak "ekskluzivnosti" značilo bi (u stvari) izlazak iz svojevrсно i postupno sve veće repertoarne getizirane suženosti pa (kad-tad) i iscrpljenja.¹²

Zusammenfassung

Der Autor dieses Textes ist der Ansicht, dass es nicht schlecht wäre, diese Darstellung (wer weiss, wievielmals wiederholt) mit einer Suggestion dem Organisator der Abende zu beenden, die, jetzt auch schriftlich begründet, folgendermassen lautet:

So wie durch die bisherigen Aufführungen der Werke von L. I. Ebner (1769-1830) an den Abenden - dieses durch seine Geburt, sein Werk und seinen Tod an Varaždin gebundenen Musikers - die Zeit - und Stilgrenze, die mit dem Adjektiv BAROCK bezeichnet ist (in beträchtlichem Masse) n a c h

vorwärts (zum frühen Romantismus in der Musik) gerückt wurde, so wird die diesjährige (angesagte) Uraufführung des Mottets von J. Skjavetić - des bedeutendsten kroatischen Komponisten des 16. Jh. - diese Grenze nach rückwärts verschoben. Das heisst, dass die Änderung des bisherigen "exklusiven" Adjektivs *barock* in das Adjektiv *musikalisch* - eigentlich bereits (stillschweigend) durchgeführt - (auch offiziell) von selbst aufkommt. Sie legalisiert, wenn sie (auch offiziell) vollzogen wird, die bestehenden Fälle, dabei das Tor den unvergleichlich zahlreicheren Aufführungen von Werken bezüglich derer und derer Autoren Epochenzugehörigkeit öffnend.

Dieser "Exklusivitätsverlust" würde (eigentlich) bedeuten, dass man von dieser spezifischen aber auch allmählig immer grösseren gettoartigen Einnengung und (früher oder später) Erschöpfung abkommen würde.

BILJEŠKE

* Ovaj je tekst nastao na temelju onoga što ga je autor ovoga (bio) napisao i pročitao na prvom Znanstvenom savjetovanju 1978. godine koje su s nazivom **Glazbena baština naroda i narodnosti Jugoslavije od 16. do 19. stoljeća** iste godine (u Varaždinu) bile pokrenule V B V. Potom je u nešto malo dopunjenom obliku objavljen najprije 1980. u dvojezičnoj ediciji **Glazbena baština naroda i narodnosti Jugoslavije od 16. do 19. stoljeća I**, Zagreb - Varaždin 1980., 81.-85. (engleski tekst 199.-202.), zatim u časopisu **Bagdala** br. 272, Kruševac 1981. 26.-27, i (konačno) u **Spomenici uz dvadesetu obljetnicu 1971.-1990.**, Varaždin 1990, 24.-26. (Sadašnja verzija s najnovijim podacima najvjerojatnije je posljednja iz pera njezina autora L. Ž-a.)

1. U izvorniku to se djelo zove *Responsorio di S. Antonio di Padova*, a autor ovog teksta kao priređivač nazvao ga je (za tu izvedbu) prema prvom stihu teksta.
2. Dvostruko pisanje prezimena tog skladatelja (Cecchino-Cecchini) rezultat je činjenice što je na naslovnim stranicama njegovih zbirki (opusa) ono navedeno u obliku CECCHINO, a u glazbenikovim rukopisnim obračanjima hvarskom Kaptolu (molbe i sl.), u obliku CECCHINI. Taj posljednji oblik u našu je praksu (1935.) uveo (i upotrebljavao) Dragna Plamenac.
3. Za ovu (1995.) godinu predviđene su prve izvedbe mise Anonymusa *Sacrum varasdinense majus (Varaždinska veća misa)* i 18 moteta J. Skjavetića.
4. Uz potpisanoga se javljaju Ennio Stipčević i Anđelko Klobučar.
5. Autor ovog teksta, prema uobičajenom *splitskom* svečevu imenovanju *Sv. Duj* (a ne Sv. Dujam), Bajamontijevo djelo naziva PRIJENOS SV. DUJE (a ne, kako se uvriježilo: *P. Sv. Dujma*). Zbog navedenoga razloga slobodan je predložiti da taj "njegov" naziv postane terminus technicus u prvo vrijeme bar u splitskoj regiji, a potom i u hrvatskoj glazbenoj kulturi.
6. Prema navodu M. Kraša u (opsežnom) tekstu *Varaždinske barokne večeri 1971.-1989. Mala kronika Festivala*, taj koncert "muzička kritika proglasila je koncertom godine". U nastavku Kraš dodaje i ovo: "Nakon koncerta svi su se složili da je to koncert od zaista velikog značenja, da je potvrda kako je glazbeni život Varaždina a time i sjeverozapadne Hrvatske - do požara - ali i nakon onih mučnih prvih godina poslije njega - bio na zavidnoj visini". - Usp. **Spomenica uz dvadesetu obljetnicu 1971.-1990.**, Varaždin 1990., 10.
7. Usp. K. Kovačević, *Tragom glazbene baštine*, "Borba" LIX, br. 270 od 1. 10. 1980, 16.
8. Tako, na pr., 1975., 1981., 1983., 1989. i 1993. nema prvih suvremenih izvedbi, a 1986., 1990. i 1991. ni njih niti (uopće) djela iz hrvatske glazbene baštine.
9. Za 1985. godinu bilo je najavljeno Savjetovanje na temu **Ivan Lukačić i njegovi suvremenici**, i to u organizaciji Zavoda za znanstveni rad JAZU, ali nije bilo održano. Isti je Zavod organizirao i sljedeća (dva) Savjetovanja.
10. Sudjelovatelje iz drugih sredina ovom prilikom ostavljamo je po strani.

11. Vidi prvu bilješku sa znakom *.
12. Za navođenje podataka o prvim suvremenim izvođenjima skladbi, odnosno o sljedju Znanstvenih savjetovanja, potpisani se služio:
Spomenicom uz dvadesetu obljetnicu 1971.-1990. (ur. M. Kraš), popisom **Djela hrvatskih skladatelja baroka izvođena na Varaždinskim baroknim večerima 1971.-1994.**) (kompjutorski ispis), popisom **Pregled održanih muzikoloških skupova o proučavanju glazbene baštine baroka od 1978. do 1990. godine** (prire. I. Grabar) vlastitim arhivskim zapisima.

Primljeno: 1995-12-22